

DE ROL VAN DE COÖRDINATOR SPORT EN PREVENTIE

Samenwerking zoeken op de snijvlakken

De coördinator Sport en Preventie verbindt opnieuw twee verschillende domeinen. Nadat de sport eerder al was gelinkt met onderwijs en cultuur is er nu, via GALA, ook een combinatie gemaakt met zorg. Deze functie past perfect in het streven sport als middel in te zetten om de vergrijzende Nederlandse bevolking fit en vitaal te houden. Gaan we echter niet steeds meer verlangen van de personen die deze rol op zich nemen? De nieuwe coördinator Sport en Preventie lijkt zo mogelijk nog meer ballen tegelijk in de lucht te moeten houden dan de voorgangers, een taak waar alleen het spreekwoordelijke schaap met de vijf poten tegen opgewassen is. Toch is de praktijk van veel van deze coördinatoren opvallend succesvol. De vijf poten blijken er zes te zijn.

Tekst: **Jeroen Kuypers**

Nienke Schuppers is de coördinator Sport en Preventie van de gemeente Haaksbergen, een dorp van ruim twintigduizend inwoners in Twente. Haar aanstelling komt voort uit het lokale Sport- en Bewegakkoord, haar achtergrond is die van maatschappelijk werker en buurtsportcoach. “Ik ben al jaren werkzaam op het snijvlak van het sociaal domein, de sport en de zorg. Door het lokale sport- en bewegakkoord is dat werk intensiever geworden en aangevuld met onderwijs. Natuurlijk is de gemeente Haaksbergen onderaan de streep financieel verantwoordelijk, maar ik zie het als mijn rol om de gemeente te ondersteunen zich als een van de partners op te stellen in het maken van plannen en beoordelen van ideeën. Als externe coördinator, zorg ik ervoor dat de

verschillende betrokken partijen met elkaar in contact komen en vooral ook blijven.”

Focus houden

De toename van het aantal partijen en mensen waar je als coördinator mee te maken hebt, levert volgens Schuppers de grootste uitdaging op. Het tot stand brengen van een vruchtbare samenwerking tussen al die vertegenwoordigers van onder meer de gemeente, scholen, verenigingen, commerciële sportbedrijven, zorgcentra en huisartsen stelt zijn eisen. “Alle projecten vragen om een gelegenheidscoalitie rond een bepaald thema. Voor valpreventie zijn andere partners betrokken dan voor het bevorderen van de motorische ontwikkeling op de

“Je brengt geleenheidscoalities tot stand, daar is het risico op verzanden altijd aanwezig. Mijn uitdaging is om een gezamenlijke doelstelling te vinden en energie en voortgang te stimuleren”

Nienke Schuppers (coördinator Sport en Preventie Haaksbergen)

basisschool. Omdat de doelen voor Sport en Preventie een heel breed aandachtsgebied hebben en er op al die deelgebieden steeds nieuwe ontwikkelingen zijn, is er ook een breed scala aan landelijke en regionale partijen betrokken bij het ondersteunen en monitoren van de uitvoering en resultaten. Daardoor loop je als coördinator het risico veel tijd te besteden aan ondersteunende bijeenkomsten. Zo dreig je minder toe te komen aan het daadwerkelijk aanjagen van lokale projecten en acties. Maar je mag en wilt als coördinator niet alleen vergaderen. Je wilt juist op zoek gaan naar de lokale energie, de vragen die er zijn en de mogelijkheden die zich aandienen. Het is volgens mij dus erg belangrijk om die focus op energie en doelen te houden. Zo houd je ook je eigen enthousiasme in stand.”

Motorische scan

Focus leidt tot concrete resultaten. De opvallendste daarvan is het succes van de MQ Scan. Twee keer per jaar wordt in de groepen 1 tot en met 8 van het basisonderwijs een door de Haagse Hogeschool en de Vrije Universiteit van Amsterdam ontwikkelde motorische scan ingezet, die de beweegvaardigheden van jonge kinderen test. Dat gebeurt aan de hand van

een parcours waarin beweegvaardigheden als lopen, klimmen, springen en balanceren aan bod komen. “Haaksbergen scoort landelijk boven het gemiddelde, maar bij elk gemiddelde horen natuurlijk uitschieters naar boven en beneden”, zegt Schuppers. “De uitkomsten van de motorische scan geven leerkrachten inzicht in de motorische vaardigheid van leerlingen. Als een kind bijvoorbeeld ondergemiddeld scoort op vangen, maar gemiddeld op andere aspecten, kan er worden besloten die leerling extra oefeningen te geven om specifiek die vaardigheid te verbeteren. Dat laatste kan tijdens de gymles, in samenwerking met de leerkracht in een hele klas, of in samenwerking met ouders ook buiten de school. De inzet van deze scan is werkelijk een initiatief van verschillende partijen, die er ook elk hun eigen voordeel mee doen en ook de kosten ervoor delen. Wat ik zelf een mooi bijkomend resultaat vind, is dat een van de scholen naar aanleiding van uitkomsten van de MQ Scan besloten heeft een vakdocent in dienst te nemen. Omdat de uitkomst van deze scan tot gerichte vervolgactie leidt, gaat er natuurlijk ook een olievlekwerking van uit op de gezondheid van de Haaksbergse jeugd.

Bot vangen

Brigitte Musters vervult de rol van coördinator Sport en Preventie in Tilburg. De Midden-Brabantse stad fungeert in dit opzicht als proeftuin, maar als programmamanager LAB is haar rol breder dan alleen als CSP van Tilburg. Ze heeft ook veel gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van andere gemeenten en heeft vanuit haar rol van programmamanager ook een nadrukkelijke betrokkenheid bij het profiel

van de Coördinator Sport en Preventie. Haar ervaringen zullen dus ook leerzaam zijn voor de collega's elders in het land. Een zekere conclusie valt volgens haar echter nu al te trekken: “Je moet ervoor zorgen dat je op alle niveaus voldoende rugdekking hebt. Het is mogelijk dat je binnen het gemeentehuis alle handen in de verschillende afdelingen op elkaar krijgt maar vervolgens daarbuiten, in het werkveld, heel weinig voor elkaar krijgt. Het omgekeerde kan ook: dat je vertegenwoordigers van verschillende doelgroepen met elkaar in contact weet te brengen en tot concrete projecten te bewegen en vervolgens bot vangt bij het ambtelijk apparaat. Het ligt er een beetje aan of je binnen of buiten dat apparaat werkzaam bent. Dat is mijns inziens de grote valkuil voor deze functie. Je wilt natuurlijk niet vastlopen vroeg of laat, dus het is belangrijk om zowel op bestuurlijk, ambtelijk als uitvoeringsniveau de neuzen dezelfde kant op te krijgen.”

Overlappen

De steeds verder uitdijende samenwerking tussen het domein sport met delen van het sociaal domein legt volgens Musters ook een extra verplichting op de schouders van de coördinator Sport en Preventie: de geboekte resultaten dienen impact te hebben voor meer dan een van de onderdelen. “Je moet dus op zoek gaan naar de snijvlakken, naar de overlappen. Als we in Tilburg iets doen voor de valpreventie van ouderen, hoe zorgen we er dan tegelijk voor dat het effect hiervan breder is dan alleen dat vallen voorkomen? Dat is immers wat er van ons verwacht wordt, sinds het GALA van kracht is

zullen we dus zo slim mogelijk moeten inzetten.” Wie dat tot zich laat doordringen, beseft dat deze randvoorwaarden nogal wat eisen stellen aan de persoonlijkheid van de coördinator. Hij of zij moet over bovengemiddeld grote sociale vaardigheden beschikken, een inspirator zijn maar ook een diplomaat. Te veel leunen op eigen autoriteit lijkt contraproductief, de eer aan anderen durven overlaten juist een vereiste. Dat er ook ondernemerschap nodig is, is niets nieuws. Die eigenschap is al inherent aan de buurtsportcoach en was dat altijd al aan de sportambtenaar, toch een beetje de ‘moeder van alle coördinatoren en coaches’.

uit de wijk. Ik hoop dat er een enorme olievlekwerking van uitgaat om zoveel mogelijk Tilburgers in beweging te krijgen en te houden en dat het ook een bijdrage levert aan sociale cohesie, meedoen. Het is een extra, dat niet in de plaats komt van het al bestaande sportbeleid van de stad, het Tilburgs Sportakkoord is een soort kraamkamer voor nieuwe initiatieven die een duwtje nodig hebben waarbij samenwerking over domeinen het uitgangspunt is. Door het aanstellen van een projectleider heb ik kunnen voorkomen dat ik elk detail hoogstpersoonlijk heb gecontroleerd. Die twee aspecten zijn belangrijk voor het werk

“Je moet ervoor waken dat je vinkjes gaat zetten op een Excel-lijst Zo ga je het verschil niet maken. Dat verschil wordt in de praktijk zelf bepaald, niet op een formulier”

Brigitte Musters (coördinator Sport en Preventie Tilburg)

geworden. We moeten partijen niet zomaar met elkaar laten samenwerken, we moeten ervoor zorgen dat ze dit ook zo slim mogelijk doen. Want het risico bestaat bovendien dat de coördinator Sport en Preventie dat in de komende jaren eerder met kleinere budgetten zal moeten bewerkstellingen dan met grotere. Ook het beschikbare geld

Extra, niet in plaats van

“Je moet er dus voor waken dat je vinkjes gaat zetten op een Excel-lijst”, aldus Musters. “Zo ga je het verschil niet maken. Dat verschil wordt in de praktijk zelf bepaald, niet op een formulier. Maar tenslotte is het ook belangrijk dat je niet slechts oog ontwikkelt voor de belangen van het sociaal domein. Sport wordt hierbij ingezet als middel, zeker, maar de sport in zichzelf mag door deze samenwerkingsprojecten ook sterker komen te staan, moet dat zelfs, in mijn ogen. Precies daarom heb ik de afgelopen twee jaar hard gewerkt aan meer samenwerking tussen de verenigingen en sinds een jaar tussen de ondernemende sportaanbieders. Een uitvloeisel van dit initiatief is een groot sport- en beweefestival in Tilburg, op 7 & 8 september aanstaande in de spoorzone. Dat dit er komt, is het werk van een heel team geweest, en biedt dan ook ruimte aan allerhande sport- en beweeginitiatieven, van zowel verenigingen als ondernemende sportaanbieders maar ook initiatieven

van de coördinator Sport en Preventie.” Als de coördinatoren vooral geen dingen doen die anderen al goed doen en ook niet alles zelf willen doen, kan deze functie niet alleen veel meerwaarde opleveren voor de gemeente en de gemeenschap, maar ook veel professionele voldoening schenken aan de persoon zelf die het allemaal in gang zet en houdt. 🌟